

Varsinais-Suomen maaseutujaoston kokous

Aika 4.5.2026 klo 12:15-15:05

Paikka [Ilmaristen matkailutila](#), Lieto ja teams

Osallistujat

Antti Jaatinen, Lounais-Suomen elinvoimakeskus (pj)
Sami Heinonen, Varsinais-Suomen liitto (vpj)
Heidi Jaakkola Leader Ravakka
Susanne Mäkelä, Paimion maaseutupalvelut
Minna Rehn, Kemiönsaaren kunta (teams)
Tero Sarkala, MTK-Varsinais-Suomi
Siv Holmgren, Leader I samma båt -samassa veneessä
Ulla Nummila, Liedon maaseutupalvelut
Leena Erälinna, Turun yliopisto
Petri Puustinen, Vehmaan maaseutupalvelut
Kirsti Lepistö, Salon maaseutupalvelut (teams)
Pia Poikonen, Varsin Hyvä ry
Tauno Linkoranta, Varsinais-Suomen kylät ry
Janica Vilen, Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Henna Kyyrä, Yrityssalo Oy
Maija Willman, ProAgria Länsi-Suomi ry
Minnamari Tuovinen, Suomen metsäkeskus
Riikka Gustafsson, Someron maaseutupalvelut (teams)
Taina Simola, Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry
Mikko Jaakkola, Lounais-Suomen elinvoimakeskus (teams)
Markku Paija, Loimaan maaseutupalvelut (teams)
Timo Heikkilä (teams)
Bjarne Westerlund, Finska Hushållningssällskapet
Johanna Mattila, Lounais-Suomen elinvoimakeskus (siht.)

Esa Kerkola, Ukipolis Oy (teams)

Ennen kokouksen alkua kuultiin Ilmaristen matkailutilan yritysesittely.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:15.

2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

3. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen työjärjestys.

4. Pöytäkirjantarkastajien valinta (2kpl)

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Ulla Nummila ja Henna Kyyrä.

5. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat.

6. EU:n maaseuturahoituksen tilannekatsaus toteutuksesta Varsinais-Suomessa 12:15

a. Elinvoimakeskuksen tilanne

Johanna Mattila esittelin EU:n maaseuturahoituksen katsauksen Varsinais-Suomen osalta. EU:n maaseuturahoituksella on Varsinais-Suomessa kysyntää kaikissa rahoituslinjoissa (rakenne-, hanke- ja yritystuet). Vain parhaat hakemukset etenevät valintamenettelyn kautta rahoitukseen.

Ohjelmapohjainen kehittäminen on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä aluekehittämistä. Suunnitelmallisuutta heikentää lyhytjänteinen tieto rahoituksen määrästä. Esimerkiksi viime vuoden mahdollisista siirtävistä hanke- ja yritystukien valtuuksista ei vielä kokouksen pitoajankohtana ollut varmuutta. Huomionarvoista on kolmen rahoituslinjan yhteensovitus ja synergiaedut. Esimerkiksi panostukset matkailusektorin kehittämiseen näkyvät nyt yritysryhmähankkeissa sekä matkailuyritysten investointeina.

Maatilojen investointien myöntövaltuus on vuonna 2026 Lounais-Suomen elinvoimakeskukselle jaettu eri toimenpiteisiin seuraavasti. Näiden osalta ei ole maakunnallista korvamerkintää.

- Nuoren viljelijän aloitustuet ja maatilojen investoinnit (4-14 §) 25 M€
→ Myönnetty + haetut 14,3 M€
- Ympäristön tila ja eläintenhyvinvointi (15-17 §) 3,5 M€
→ Myönnetty + haetut 5,5 M€
- Energiainvestoinnit Makera 2,3 M€
→ Myönnetty + haetut 3,1 M€

Keskustelussa nousi esille huoli investointirahoituksen riittämättömyydestä erityisesti alueelle tärkeisiin salaojainvestointeihin sekä energiainvestointeihin. Oletuksena on, että rahoituksen määrä on samansuuntainen vuonna 2027. Lisärahoitukselle on esitetty selkeä tarve ja MMM selvittää tätä mahdollisuutta syksyn valintajaksojen osalta. Todettiin, että rakennetuet ovat keskeisiä CAPin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lounais-Suomen elinvoimakeskuksessa toimeenpannaan sekä Satakunnan että Varsinais-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmia. Hanke- ja yritystukien myöntövaltuus on 7,7 M€ 2026 Varsinais-Suomen alueelle, koko Lounais-Suomi 13,8 M€. Alustava jakauma Varsinais-Suomessa on 1/3 hanketukiin ja 2/3 yritystukiin.

Tähän mennessä ohjelmakaudella on lähtenyt liikkeelle 66 elinvoimakeskuksen rahoittamaa maaseudun kehittämishanketta. Näiden kokonaisrahoitus on 14,5 miljoonaa euroa. Yli puolet hankkeista kohdentuu alkutuotannon ja ruokaketjun kehittämiseen. Neljäsosa hankkeista tukee yhteisöjen varautumista, maaseudun laajakaistainvestointeja sekä yleishyödyllisiä ympäristö- ja ilmastoinvestointeja. 30.4. päätynyt valintajakso oli vilkas (25 suoraa hakemusta).

Maaseudun yritystukien osalta on enimmäkseen positiivisia näkymiä. Hakuaktiivisuus on edellisten vuosien tasolla. Vuonna 2026 on hyväksytty 23 hakemusta; 1,3 Me avustus (15.1.2026

valintajakso). 15.3. valintajaksolle jätettiin 35 hakemusta; n. 2,0 Me avustus. Teemoina nousee esille meriklusterin alihankintaverkostot sekä kaksoiskäyttöteknologia. Energian hinta saattaa vaikuttaa ruokaketjun investointien toteutukseen.

Tarkempaa tilastotietoa on pöytäkirjan liitteessä 1.

b. Leader-ryhmien tilanne

Heidi Jaakkola esitteli Varsinais-Suomen Leader-ryhmien rahoituksen ja toiminnan tilannekatsauksen.

Varsinais-Suomessa toimii 5 Leader-ryhmää: I Samma Båt, Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit, Maaseudun kehittämissyhdystys Ravakka, Varsin Hyvä ja Ykkösakseli. Ryhmien rahoituskehys vuosille 2023-2027 on yhteensä 16,15 miljoonaa euroa.

Rahoituksen kysyntä on vilkasta. Erityisesti yritystukien hakemusmäärä on edelleen suuri. Ohjelmakaudella 2014-2022 oli Leader-hakemuksia yhteensä 747 kappaletta kun CAP-kaudella on hakemuksia ollut yhteensä jo reilu 1200. Hakemusten käsittely on työlästä. Leader-ryhmien rahoituskehyn sidontatilanne vaihtelee 45:stä 75:een %:iin.

Tänä vuonna juhlietaan Leader-toiminnan 30-vuotis taivalta. Valtakunnalliset Leader ajankohtaispäivät vietetään 19.–21.5.26 Naantalissa.

Heidi nosti esille seuraavan ohjelmakauden suunnittelun ja sen mahdollisesti tuomat suuret mullistukset Leader-toimintaan. Alla on kursivilla lainaus esityksestä:

Seuraavan ohjelmakauden suunnittelussa huolestuttaa se, että Leader-rahoituksen pakollisuus poistuu. Jatkossa EU:n jäsenmaat päättävät itse Leader-toiminnan rahoittamisen laajuudesta. Leader on ollut pakollista jäsenmaille 30 vuoden ajan ja siihen on Suomessa käytetty Komission määräämän pakollisen minimin verran rahoitusta, 5 % maaseuturahoituksesta.

Leader-toimintatapa säilyy jatkossakin pakollisena, mutta tuensaajina voisivat olla vain maa- ja metsätilat ja Leader-toimintaa olisi tuettava ainakin erittäin haasteellisilla alueilla. Tämä saattaa tarkoittaa sitä, että Suomessa olisi pahimmassa tapauksessa vain joitain Leader-ryhmiä.

Halutessaan Suomi voi jatkaa nykyisellä mallilla. Suomen Leader-ryhmien tavoitteena on, että vähintään nykyinen Leader-verkosto jatkaa. Suomessa Valtioneuvosto on linjannut tavoitteeksi, että yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD), mukaan lukien Leader-toiminta, jatkuisi pääpiirteissään nykyisen kaltaisena.

Keskustelussa tuotiin esille tarve erityisesti ruokasektorin hankkeiden aktivoinnista Varsin Hyvän ja ISB:n alueilla. Maatalouden kokeilutuki hakee vielä paikkaansa jokaisen ryhmän osalta. Tarkastelussa on erityisesti se, mihin käytännössä tukimuoto soveltuisi parhaiten. Nuoriso-Leader toiminta on lähtenyt lentoon saariston alueilla.

Lisäksi tuotiin esille Huoltovarmuuskeskuksen rahoittama VARMA -hanke, jota toteuttaa ProAgria Lantbrukssällskapet.

Tarkempaa tietoa on pöytäkirjan liitteessä 2.

c. Keskustelua maaseudun kehittämisen tarpeista 2026-2027 yhteensä

Tero Sarkala MTK Varsinais-Suomesta esitti yhteistyössä SLC:n kanssa laadittuja nostoja maaseudun ja maatalouden ajankohtaisia asioita. Tällä hetkellä vaikuttavina asioina on uuden rahoitusohjelmakauden valmistelu, elintarvikemarkkinalain uudistus sekä vaihemaakuntakaavan päivitys. Lisäksi alaan vaikuttaa ennallistamissuunnitelman luominen sekä vetyverkon rakentaminen mm. lounaisessa Suomessa. Toisaalta maailmapolitiikan puolelta muutosajureina on Iranin tilanne, Ukrainan sota sekä Mercosur kauppasopimus sekä tullipolitiikka. Kustannusten nousu huolettaa kautta linjan. Maatilojen maksuvalmiusasteen ennustetaan heikentyvän ja rakennekehityksen kiihtyvän.

Tulevan rahoituskauden osalta huolettaa budjetin koko ja sekä jakautuminen eri sektoreille. Mitä tapahtuu maaseudun kehittämisen varoille? Toisaalta komission esityksen katsottiin olevan melko hyvä maatalouden näkökulmasta.

Tarkempaa tietoa on pöytäkirjan liitteessä 3.

Esa Kerkola Ukipolis Oy:stä toi terveisiä maaseudun elinkeinojen näkökulmasta. Maaseudun yritysten investoinnit ja kehittämistoimet ovat hyvällä tasolla. Rahoitus kiinnostaa yrityksiä ja erilaisiin tilaisuuksiin osallistuu kymmeniä yrityksiä.

Ukipoloksen näkökulmasta ajankohtaisena on hankintalain uudistus ja sen myötä mahdollisesti tulevat muutokset. Vakka-Suomen työllisyystilanne on heikko, mutta toivoa paremmasta on näköpiirissä. Uusia yrityksiä syntyy enemmän kuin aikaisemmin. Ja juuri tässä kokonaisuudessa Leader-ryhmien tarjoamat rahoitusvälineet ovat olleet suuri apu.

Seutukunnilla on jatkuva tarve saada ajankohtaista tietoa rahoituksen kysynnästä eri toimialoittain sekä rahoitusmuodoittain. Tässä toivottiin tiiviimpää yhteistyötä rahoittajan kanssa.

Varsinais-Suomen Kylien Tauno Linkoranta esitteli maaseudun kehittämisen ajankohtaistilannetta kylien ja yhteisöjen näkökulmasta. Teemoina nousee esille älykäs sopeutuminen sekä varautuminen ja kyläturvallisuus. Valtakunnallinen Kylävara -hanke näkyy myös maakunnan kylien varautumisen kehittämisessä.

Yhteisöllisten tilojen kehittäminen on edelleen keskeistä. Nyt nousevat esille erilaiset verstastoiminnot sekä puoliyrittäjämäinen toiminta. Lisäksi tulevaisuuden kunnan sekä älykäs kylä konseptin synergiaedut ovat tarkastelun alla.

Keskustelussa nousi esille kylämatkailun kehittämisen tilanne sekä seuraintaloavustusten pienentyneet määrärahat.

Tarkempaa tietoa on pöytäkirjan liitteessä 4.

Jatkokokouksiin toivottiin teemallisia nostoja mm. metsäsektorista sekä metsien moninaisesta käytöstä ja yrityskäyntejä.

7. Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen liikkeelle lähtö 2026

Antti Jaatinen Lounais-Suomen elinvoimakeskuksesta esitteli viraston toimintaa ja kuulumisia. Viraston organisaatorakenne sekä väliaikaiset esihenkilöt on nimetty vuoden alussa. Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen osastopäällikön nimitystä seuraavalle 5-vuotiskaudelle ei oltu vielä kokoukseen mennessä vahvistettu.

Käytännön onnistumisina voidaan nostaa esille tietojärjestelmien siirtyminen ongelmitta uuteen virastoon. Viraston asiakaspalvelu ja prosessit ovat jatkuneet keskeytyksettä ja käsittelyajat ovat paineista huolimatta pysyneet hyvinä. Lisäksi asiakkaat ovat löytäneet edelleen palvelunsa ja asiakastyytyväisyys on säilynyt hyvänä. Muutosneuvotteluiden mukainen henkilöstön vähennystarve on 33 htv:tä. Vähennyksen peruste on ennen kaikkea taloudellinen.

Keskustelussa tuotiin esille ruotsinkielisen palvelun tärkeys ja jatkuvuus uudessa virastossa.

Tarkempaa tietoa on pöytäkirjan liitteessä 5.

8. Varsinais-Suomen strategian 2040+ toteutussuunnitelman läpikäynti

Sami Heinonen Varsinais-Suomen Liitosta esitteli maakuntastrategian toimenpiteitä nimenomaan maaseutujaoston näkökulmasta (liite 6). Jaoston jäsenillä on ollut mahdollisuus vaikuttaa valittuihin toimenpiteisiin. Todettiin, että tätä päivitystyötä on hyvä tehdä jatkossakin. Toimenpiteiden toteutuksen seuranta tehdään vuosittain koko strategiakauden ajan. Maaseutujaoston asiantuntemus on laaja, jonka vuoksi toimenpiteitä on paljon. Tämän vuoksi kokouksissa onkin tärkeää vaihtaa tietoa ja tuoda esille konkreettisia nostoja toimenpiteistä. Sovittiin, että palataan asiaan syksyn kokouksessa.

9. Muut ajankohtaiset asiat

Janica Vilen esitteli maaseutuviestinnän ajankohtaisia asioita. Lounais-Suomen maaseutuviestinnästä vastaavat Janica Vilen ja Jasmin Rikkonen. Janica vastaa ensisijaisesti Varsinais-Suomen ja Jasmin Satakunnan viestinnästä. Yhteistyötä tehdään paljon mm. tiedotteet, esitteet.

Maaseutuviestinnän ajankohtaisia kampanjoita ovat radiomainoskampanja, nuori viljelijä kampanja sekä EU -päättäjä lähelläsi kampanja. Lähiruokapäivän tapatumaviikonloppu on 12.–13.9.2026.

Avajaiset vietetään Loimaalla Sarka-museolla lauantaina 12.9.

Tarkempaa tietoa on pöytäkirjan liitteessä 7.

10. Seuraavan kokouksen ajankohdan päättäminen

Sovitaan myöhemmin.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:05

Pöytäkirja on tarkastettu s-postitse.

Ulla Nummila 11.5.2026

Henna Kyyrä 18.5.2026